

Nr 80.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionering av befattningshavare vid sådana statsunderstödda kemiska stationer och frökontrollanstalter, som icke lyda under hushållningssällskap; given Stockholms slott den 17 februari 1922.

Kungl. Maj:t vill härmed under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Sven Linders.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 februari 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Linders anför:

Såsom bidrag till underhåll av kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behov har sedan länge årligen anvisats statsanslag under villkor, att landsting eller hushållningssällskap, vart för sig eller i förening, förbunde sig att upprätta laboratorium och bekosta ej mindre

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 70 häft. (Nr 80.)

lokal för detta jämte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent, än även avlöning till dessa och laboratorietjänaren ävensom de årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp av böcker och inventarier för stationens behov. Anslagen hava under en följd av år fördelats mellan kemiska stationerna i Jönköping, Kalmar, Visby, Halmstad, Skara, Örebro, Västerås och Härnösand. Vid sista fördelningen, som gällde anslaget för 1921, voro samtliga utom stationen i Halmstad understödda av vederbörande hushållningssällskap.

Vidare har sedan många år anslag beviljats till understöd åt sådana frökontrollanstalter, som av landsting eller hushållningssällskap, vart för sig eller i förening, understöddes med minst samma belopp som statsbidraget och vilka anstalter ville underkasta sig vissa villkor och föreskrifter i avseende å analysmetoder m. m. Av de 16 anstalter, som för 1921 tilldelats statsbidrag, hade samtliga utom anstalten i Halmstad understöd av vederbörande hushållningssällskap.

I överensstämmelse med riksdagens iskrivelse den 18 maj 1920 givna bemyndigande har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 22 juni 1920 (nr 380) förordnat, att till reglementet den 31 december 1919 (nr 878) för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. skulle fogas ett särskilt kapitel, VII, med särskilda bestämmelser angående befattningshavare hos hushållningssällskap m. fl. Härigenom hava de rättigheter och skyldigheter, som stadgas i reglementets kap. I—III ävensom VII, tillagts, bland andra, befattningshavare anställda av hushållningssällskap och dem underlydande institutioner.

Hos Kungl. Maj:t har nu styrelsen för kemiska stationen och frökontrollanstalten i Halmstad i skrivelse den 22 december 1921 anfört i huvudsak följande.

Vid de statsunderstödda kemiska stationerna för jordbrukets och näringarnas behov påginge för närvarande förhandlingar för beredande av pensionsrätt åt stationernas tjänstemän, vilket möjliggjorts därigenom, att enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 juni 1920 (nr 380) angående tillägg till reglementet den 31 december 1919 (nr 878) för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. även befattningshavare, anställda av hushållningssällskap och dem underlydande institutioner m. fl., kunde av vederbörande huvudman anmälas för beredande av pensionsrätt.

Då i allmänhet de statsunderstödda kemiska stationerna och frökontrollanstalterna vore under hushållningssällskap lydande institutioner men kemiska stationen och frökontrollanstalten i Halmstad, som intill 1914 underhållits av Hallands läns hushållningssällskap, numera sorterade under länets landsting, och deras tjänstemän sålunda icke inbegreps bland de i ovannämnda kungörelse omförmälda befattningshavare, hade styrelsen för kemiska stationen och frökontrollanstalten i Halmstad ansett sig böra vidtaga åtgärder för att söka bereda möjlighet för landstinget att kunna anmäla dessa tjänstemän för beredande av pensionsrätt. Alldenstund

såväl enligt Kungl. Maj:ts förnyade reglemente för de med understöd av statsmedel inrättade kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behov den 18 maj 1888 (nr 25) som ock enligt de av riksdagen bestämda villkoren för erhållande av statsanslag till stationerna det tillkomme landsting i samma mån som hushållningssällskap att ikläda sig förpliktelserna för stationernas underhåll, syntes det styrelsen, som om vid samtliga dessa kemiska stationer befattningshavarna borde vara lika berättigade med avseende å möjligheterna till erhållande av pension. I fråga om de statsunderstödda frökontrollanstalterna kunde förhållandena sägas vara enahanda. Det syntes därför enligt styrelsens mening finnas giltiga skäl, som talade för att genom tillägg till gällande författning i ämnet avhjälpa sagda olägenheter.

På grund av vad sålunda anförts har styrelsen hemställt om proposition till riksdagen angående författningsändring i sådant syfte.

Lantbruksstyrelsen har i utlåtande häröver den 2 januari 1922 funnit framställningen vara med rättvisa och billighet överensstämmande samt tillstyrkt bifall till densamma.

Styrelsen för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. har i ärendet anført följande.

Med hänsyn till det i framställningen påvisade förhållandet att ifrågavarande stationer och anstalter vore väsentligen likställda med motsvarande institutioner, lydande under hushållningssällskap, syntes intet vara att erinra mot att samma pensionsrätt, som redan medgivits befattningshavare vid under hushållningssällskap ställda kemiska stationer och frökontrollanstalter, jämväl medgäves befattningshavare vid dylika stationer och anstalter, lydande under landsting. Någon utredning om den kostnad ifrågavarande pensionering kunde komma att åsamka statsverket vore icke förebragt och pensionsanstalten vore ej heller i tillfälle att förebringa sådan. Det torde emellertid få antagas, att denna kostnad vore relativt obetydlig. De båda anslag, som skulle kräva höjning, nämligen det för närvarande med 5,064,000 kronor uppförda bestämda anslaget till bidrag till folkskollärares m. fl. pensionering samt förslagsanslaget å för närvarande 3,255,000 kronor till pensionsavgifter till statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. torde för övrigt icke kunna vara beräknade med sådan noggrannhet, att de ej skulle kunna anses motsvara behovet jämväl efter en mindre utvidgning av pensioneringen. Härtill komme, att pensionsanstaltens ställning skulle vart femte år försäkrings-tekniskt undersökas och dess anslagsbehov således om två års tid på nytt utredas. Det torde således få antagas, att någon ökning av anslagen icke behövde äskas i sammanhang med ifrågavarande pensionsfråga.

Statskontoret har i utlåtande den 9 februari 1922 tillstyrkt bifall till framställningen.

Då statsbidrag kan tillerkännas kemiska stationer och frökontrollanstalter såväl då de understödjas av landsting som när understöd lämnas av hushållningssällskap, anser jag, i likhet med hörda myndigheter, att dylika stationer och anstalter, oavsett under vilken korporation de lyda, böra vara likställda även i fråga om pensionsrätt till befattningshavarna.

*Departements-
chefen.*

Av den lämnade utredningen framgår, att för närvarande av de statsunderstödda kemiska stationerna och frökontrollanstalterna allenast kemiska stationen i Halmstad och frökontrollanstalten i samma stad ej lyda under hushållningssällskap.

Enligt vad jag inhämtat äro fast anställda vid kemiska stationen en föreståndare och en assistent samt vid frökontrollanstalten en föreståndare. Vad angår lönebeloppen för pensionsberättigade befattningshavare vid kemiska stationer och frökontrollanstalter, så har, enligt vad jag jämväl inhämtat, lantbruksstyrelsen, som det jämlikt kungörelsen den 2 oktober 1920 (nr 650) åligger att godkänna lönereglering för pensionsrätt, ännu icke avgjort något dylikt ärende.

Emellertid torde, på sätt styrelsen för pensionsanstalten anfört, den nu föreslagna utvidgningen av rätt till pension uppenbart icke behöva föranleda någon höjning av de härav berörda anslag.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att till reglementet den 31 december 1919 (nr 878) för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. göra sådant tillägg, att de rättigheter och skyldigheter, vilka jämlikt kungörelsen den 22 juni 1920 (nr 380) angående tillägg till samma reglemente tillkomma befattningshavare hos hushållningssällskap och dem underlydande institutioner, må tillkomma jämväl befattningshavare vid sådana statsunderstödda kemiska stationer och frökontrollanstalter, som icke lyda under hushållningssällskap.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Vid protokollet:

Allan Thigerschiöld.